

Leta ke Pol kiri vuni Efesus

1.1-2 Na vuna ni Kristus za kua a Vuvu kini katidolu, tolu kene kara manumanu vahoru

¹ Hau a Pol, na lohoihoia ke Vuvu mule ia ki makiau kata kara apostel ke Iesus Kristus. Ta vala pas kua ki vano na kana manumanu kua dia ta bilip ni Iesus Kristus ni Efesus. ² Paleka a Vuvu Tamadolu ia mai na Paraha a Iesus Kristus hiro na maharimiu matoto, hiro na vala magali kemia ni miu.

1.3-14 Na vuna ni Kristus a Vuvu ti vala goloaloa kemikemi laveve bukuna lagato ni dolu

³ Tolu kata hate motunia a Vuvu Tamana kadolu Paraha a Iesus Kristus! Na vuvuna, na kadolu lupua kamani Kristus, a Vuvu ti kati kemihia matoto ni dolu kini vala ni dolu na goloa kemikemi laveve bukuna lagato ni dolu, kua kete kodonia ni vatuharia kadolu bilip. ⁴ Ba muri a Vuvu kini katia vulovulo, ia kava ti makidolu tolu kata tumonga ni beta matoto goloa zaha katiu kete parua na polokodolu na matana. Tolu kata kana na vuna kua tolu ta lupu kamani Kristus. Na vuna kua a Vuvu e kulina kiridolu, ⁵ ia kava ti taruhia na kana lohoihoia muga za, kete peledolu ni patadolu habuka tuna matoto, na vuna ni Iesus Kristus. Na vuna ia e kulina matoto ki hilohilo kete kati baraenia. ⁶ Tolu kata vazahenia a Vuvu na vuna na kana mahariharia

mata muli, kua ti vala vetania ni dolu, na vuna ni Tuna kua ia e kulina matoto kirina.

⁷ Na mahariharia ke Vuvu e kapou matoto. A Vuvu ti pele gotalani mulehidolu na karabus na toponi Kristus, kini lohoi bala kadolu manau-naua laveve. ⁸ A Vuvu e vadua langari maratania kana mahariharia ni dolu, kamana save kapou kamana lohoihoia pa. ⁹ Na lohoihoia ke Vuvu kua e ngongoro paritigi, ia ti vabeleni kavakava ni dolu kava. Na plen kua, ia muga za a Vuvu ti vaida ki hilohilo matoto kua kete vabeleni kavakava ni dolu, na vuna ni Kristus. ¹⁰ Na lohoihoia kua, ia a Vuvu ti lohoia kete vahozovia matoto. Kua tani vano ni taem kirina matoto, da ia ti pelea goloa laveve kua ia e katia, goloa laveve na lagato ia mai kuari na garigari, kini taruhia a Kristus kazihena za kete hada vona. ¹¹ Goloaloa laveve e katua ki muri na plen kamana lohoihoia ke Vuvu; ia kini makihita a vuni Iuda, hita kata kara kana manumanu, hita na lupu kamani Kristus. E muri za na lohoihoia kua muga a Vuvu ia ti lohoia kete katia na varivuvuka za. ¹² Pele, hita nuhu kua hita ta muga hita ka vaka maroro ni Kristus, hita kata vazahenia na glori ke Vuvu!

¹³ Miu te kara manumanu ke Vuvu kilaka kua miu ta longoria kana matotoka polea, ia na Kalohua Kemi kena ti pele mulehimiu. Miu ta bilip ni Kristus, a Vuvu kini vala na Vule Tumonga ni miu, kua e mapamapa kete vala ni miu, kete makimiu vona, habuka miu kata kana za. ¹⁴ Na Vule Tumonga ia na kadolu vaka maroroa kua a Vuvu ti mapamapa kete

vala na kana manumanu, tolu ta vaka maroro habuka, da a Vuvu e peledolu nuhu kua tolu ta kana, tolu ka gotala liuliu na karabus, tolu kata vavazahenia kana glori.

1.15-23 A Pol e lotu ni Vuvu kete vala lohoihoia pa ni vuni Efesus

¹⁵ Na vuna, kilaka kua ta longoria miu te bilip na Paraha a Iesus, ia mai kua kamana kamiu kemia kara manumanu laveve ke Vuvu, ¹⁶ beta na hihivu kua kata hahate motunia a Vuvu ni miu. Ta lala kata lolohoimiu dama laveve na kagu lotua. ¹⁷ Ka huhulenia a Vuvu kana kadolu Paraha a Iesus Kristus, na Tamadolu kua e vonu matoto na glori, ia kete vala na Vule kua kete vala lohoihoia pa ni miu, ni vatunga kakava a Vuvu ni miu, miu kata lala kemikemihia a Vuvu. ¹⁸ Ta lotu ka huhulenia a Vuvu kete vukazia kamiu lohoihoia miu kata hadavia kana laet, miu kata lohoi lala na vaka maroroa kua e kokohanimiu kirina. Na vaka maroroa kua, ia na goloaloa mata mulimuli kua ia ti mapamapa kete vala na kana manumanu, ¹⁹ miu kata lala kubarae, na matuhanga ke Vuvu kua e gagala na poloka manumanu kua dia ta bilip vona, ia e kapou matoto. Na matuhanga kua e kapou marata, ia na matuhanga kua za, kua e gagala na polokodolu, ²⁰ a Vuvu ki valamari mulehia a Kristus vona na matea, kini vamiania a Kristus na limana kiri maroro heta na lagato. ²¹ A Kristus ia e heta matoto na lagato, ki hada na vuvu kakeikakei laveve na mariaba, ia mai na pararaha laveve ve, kamana gavman laveve; kana naba ki kapou livutia hiza laveve kamana

gavman laveve ri na vulovulo ia mai na vulovulo vahoru kua ba muri kete mai. ²² A Vuvu ti taruhia goloaloa laveve na tauri kabena kini makia kete kara Paraha ni hada na golea laveve kara sios, ²³ na sios ia na livuhani Kristus. A Kristus ia e vonu matoto na poloka sios, ki vavonuhia matoto golea laveve na palaka laveve.

2

2.1-10 A Vuvu e valamari mulehia na vuledolu kamani Kristus

¹ Muga miu ta lala miu kata kakatia moge zahazaha kamahi, kubarae na kamiu moge zahazaha kini hubi matehia vulemiu na polokomiu. ² Kilaka kena miu ta mumuri na moge zahazaha bukuna vulovulo kamana vuvu ke hanitunitu kua dia ta hahada na langi. Meni kua, na vuvu kua ia ti holiholia manumanu kua dia ta vavala lamadia kiri Vuvu. ³ Matoto, tolu laveve kua, muga tolu ta habuka dia tolu ka mumuri na kadolu hatuhatua zahazaha bukuni muga. Tolu ka kakatia nazia kua livuhadolu kamana kadolu lohoihoia e kukulina kirina. Kua varira kua na kadolu mianga muga, ia tolu ve tolu ta habuka manumanu laveve, tolu ka have lupuanga kamadia tolu kata luga laveve na magali varitihia ke Vuvu. ⁴ Palaka na vuna na mahariharia ke Vuvu e kapou matoto, ki kulina marata ve kiridolu, ⁵ kubarae, kilaka kua tolu te varimateai na kadolu moge zahazaha, ia ti katidolu tolu kene mahuri mule kamani Kristus. A Vuvu ti pele mulehidolu na vuna na

kana mahariharia za. ⁶ Na kadolu lupua kamani Kristus, a Vuvu ti valamari mulehia vuledolu kamani Kristus kini vamianidolu kamana heta na lagato. ⁷ A Vuvu e kati baraenia kete vatunga na manumanu laveve, na dama laveve ba muri, na kana mahariharia mata muli kua e kapou marata. Ia e vatunga ni dolu ni Kristus Iesus, na vuna kua ia e kulina kiridolu. ⁸ Na vuna na mahariharia ke Vuvu za kua, a Vuvu kini pele mulehidolu, na vuna kua tolu ta bilip. Beta ni na vuna na kadolu matuhanga mule, beu, a Vuvu e vala vetania ni dolu. ⁹ Beta tolu na gala kirina tolu na pelea, kubarae mara beta kaka katiu ni kona zaheni mulehia. ¹⁰ A Vuvu ia ti katidolu kua tolu kene mata barae kua, na vuna kua tolu te lupu kamani Kristus Iesus, a Vuvu ia ti vabelenidolu, tolu kata kakatia moge kemikemi za, kua a Vuvu muga za ia ti vaida kadolu tolu kata kakatia.

2.11-18 A Kristus ti vahozovia na zahanga kua na pidaka kabu rua, dia kene lupu dia kene kara kabu katiu za

¹¹ Miu kata lohoi vutuhia kubarae, muga miu ta manumanu motu za, a vuni Iuda, nuhu kua dia ta lala dia kata vavatomutomu, (goloa kua tamomohane dia ta lala dia kata kakatia na livuhadia) dia ta lala dia kata kokohanimiu “Na kapu doludolu kamahi.” ¹² Kilaka kena, ia beta za miu na vaidodo kamani Kristus. Miu ta nuhu bukuna malala motu za ki beta miu na bukuni Israel, na nuhu kua a Vuvu e makidia dia kata kara kana manumanu. Beta ve hizamiu na kontrak kamahi, kua a Vuvu e katiu kamadia ki mapamapa ni dia vona. Miu ka mimia na

vulovulo kua ve, beta miu na lala a Vuvu ki beta ve goloa kemi katiu miu na guguria kua ba muri miu kata pelea. ¹³ Palaka kua, ni Kristus Iesus, miu nuhu kua muga miu ta zau matoto, miu te peola miu kene mai kozoho na vuna na toponi Kristus. ¹⁴ A Kristus ia mule ia ti katidolu kini beta tolu ne ma vavarizahati. Ia ti katia, a vuni Iuda kamani vuni haiden dia kene kara kabu katiu za. Na vuna na livuhana mule, ia ti robea na diva kua e mamadi pida ni dia, ki katidia dia ka gala vavarizahati. ¹⁵ Ia kini pele kakava na lo ke vuni Iuda kamana polea kotekote laveve kamana lo laveve na poloka lo kua. Ia e kati baraenia kete vai lupunia kabu rua, dia na kara manumanu vahoruhoru, dia na kara kabu katiu za. Kua dia kata lupu kamana za. Ia e kati baraenia kete beta dia kata ma vavarizahati. ¹⁶ Na vuna na kana matea na kruse, ia ti hubi matehia na zahanga kena na pidaka kabu rua kua. Na kruse, ia ti taru lupunia kabu rua kua dia kene kara manumanu katiu za kini peledia dia kene vamule ni Vuvu. ¹⁷ A Kristus e lohu ki vaketea na Kalohua Kemi kara mianga pa na manumanu laveve. E vaketea ni miu nuhu kua beta miu na lala a Vuvu, miu ka mimia zau matoto ni Vuvu, ia mai ve ni vuni Iuda, nuhu kua dia ta lala a Vuvu. ¹⁸ Ia na vuna ni Kristus za, kua tolu laveve, a vuni Iuda, ia mai nuhu kua beta dia na lala a Vuvu, kini dangea tolu keteni mai lupu, tolu na magali katiu, na vuna na Vule katiu za, kua ia ti vukazia dala tolu keteni zahe bele ni Tamadolu.

2.19-22 Tolu Kristen laveve ia tolu na ruma matoto ke Vuvu

¹⁹ Kubarae, miu nuhu kua beta miu na lala a Vuvu, ti beta miu ne ma bukuna malala motu o miu na mata vahorua. Miu te lupu kamana manumanu ke Vuvu, miu kene kara manumanu bukuna famili ke Vuvu. ²⁰ Miu ta habuka ruma kua a Vuvu e habatia. Hita apostel kamahi kamana profet kamahi, hita na huduhudu kamahi. A Kristus Iesus, ia na huduhudu kapou kua e paho tadoria na ruma kua. ²¹ A Iesus ia na kaka kua e paho tadoria ruma ki bada ki katia ki kakapou kete vano ni kara tempel tumonga kete kana Paraha za. ²² Na kamiu lupua kamani Iesus, a Vuvu ti vai lupunimiu kamana kana manumanu, miu kene kara kana ruma matoto, kua ia e mimia na poloka na kana Vule tumonga.

3

3.1-13 A Pol ia kana galanga kete vaketea na Kalohua Kemi na manumanu kua beta dia na lala a Vuvu

¹ Ia na vuvuna za kua hau, a Pol, te karabus, na vuvuna kua ta kakatia galanga ke Kristus Iesus, kata kodonimiu nuhu kua beta miu na lala a Vuvu. ² E matoto kava miu te longoria habuka a Vuvu na kana mahariharia, ia ti vala na galanga kua ni niau kata katia kara kamiu kemia. ³ A Vuvu ti vablenia kana lohoihoia kua e paritigi kini vatunga kavakava ni niau. Muga hau ta vapolupolu kirimiu ka pole pitu za na golea kua. ⁴ Kua ta miu na hazenia na polea kua ta ba vapolungania, ia da miu te lohoi lala habuka hau

ta hada horuhoru na lohoihoia kua e paritigi na galanga kua a Kristus e katia. ⁵ Varira beta ni tani kakavanga na manumanu na litigitigia kua. Palaka a Vuvu na vuna na Vule Tumonga, ia ti vatunga kakava na kana apostel kamahi kamana kana profet kamahi kua ia mule e makihita, hita kata kana. ⁶ Na litigitigia kua ia e kubarae. Na vuna na Kalohua Kemi, nuhu kua beta dia na lala a Vuvu, da dia te kara kabu katiu za kamani vuni Iuda, kini nap a Vuvu keteni kati kemihia matoto ni dia, habuka kua a Vuvu e kati kemihia ni vuni Iuda, habuka kua ia e mapamapa vona ni Kristus Iesus. ⁷ A Vuvu na kana mahariharia kamana kana matuhanga, ia ti vala vetania presen kua ni niau, kini katiau kene kara kana vora. ⁸ Hau, na pidaka manumanu ke Vuvu, hau beta matoto na hada zaheanga pitu, palaka a Vuvu ia ti mahariau kini vala galanga kua ni niau, habuka kata vaketea Kalohua Kemi na nuhu kua beta dia na lala a Vuvu. Na Kalohua Kemi kua e popole na golea laveve kua ke Kristus kua tolu manumanu mara beta tolu na lala vutuvutuhia o sikelnia. ⁹ A Vuvu kua ia e katia golea laveve, muga ia e lilitiginia kana lohoihoia na golea laveve kua ia e lolohoia kete katia. Kana lohoihoia kua ki ngoro paritigi varira za ki mai. Palaka kua ia ti vala galanga kua ni niau kata tani kakava na kana lohoihoia kua. ¹⁰ Na lohoihoia kua ke Vuvu ia e pebarae: meni kua, na sios, da ti tani kakava na lohoihoia kemi kakeikakei ke Vuvu ki vano na engel kamahi kamana vuvu kamahi kua na palakalaka kamahi kua heta na lagato. ¹¹ A Vuvu e katia golea kua muri na kana lohoihoia, kua varira za ia e lolohoia kete katia. Kua kini katia

kini bele matoto meni kua, na vuna ni Kristus Iesus. ¹² Na vuna kua tolu ta bilip ni Iesus, ti beta tolu ne kuahi, kua tolu keteni pe tadoria a Vuvu. Na vuna a Iesus ia ti dala za kua tolu keteni zahe ni Vuvu vona. ¹³ Kuza barae, hau ka hulenimiu, tabarae miu na lohoi toritori, na vuna kua te luluga na bizea kua na poloka karabus. Miu hilohilo habuka hau ta luluga bizea kua, ia kete kodonimiu miu kata mia papa kamani Vuvu.

3.14-21 A Pol e lotu kiri vuni Efesus dia kata mia bada

¹⁴ Ia na vuvuna za kua hau kene padonia tuturugu na mugani Tamadolu, ¹⁵ ia e Tamana manumanu laveve na lagato kamana garigari. Ia mule ki lala kete vavala hiza ni dia. ¹⁶ Hau ta lala kata lolotu habuka a Vuvu ti makia goloa kemikemi matoto kete vala ni miu, kubarae, paleka ni vavonuhimiu na kana Vule Tumonga, kete katimiu miu na matuha matoto. ¹⁷ Ka huhule ve habuka miu kata bilip ni Kristus ia kete mia na polokomiu. Hau ta lolotu habuka, na maki kua kete kukulimiu matoto kara kaka, ia kete bada matoto na polokomiu, habuka kua na voraka hai e vuvutadu na garigari. ¹⁸ Miu, kamana Kristen laveve, miu kata pelea matuhanga, matuhanga kua miu kata lohoi lala habuka e kapou ziha, ki malaku ziha, ki horaha ziha, ki loloa ziha, na maki ke Kristus kua ia e lala kete kukulina matoto kara manumanu. ¹⁹ Miu kata lala na hatuhatua ke Vuvu kua e lala kete kukulina matoto kara manumanu, kana maki kua ia e vinim matoto save laveve, ki mara beta ni tovoanga. Miu kata vonu matoto na hatuhatua kamana moge laveve ke Vuvu.

²⁰ A Vuvu na vuna na kana matuhanga kua e gagala na polokodolu ia e dangea kete katia golea kapopou dopa na nazia kua tolu ta huhulenia kirina o kua tolu ta lolohoia. ²¹ Paleka na manumanu laveve na sios dia na vala glori ni Vuvu kamani Kristus Iesus na dama laveve, kini ma vavano beta hozohozaana! Ia limoha.

4

4.1-16 Tolu Kristen kamahi ia tolu na livuhani Kristus

¹ Hau, a Pol, hau na poloka karabus kua, na vuna kua ta gagala kana Paraha, kubarae ka hulenimiu miu kata vavana mahoto, na vavananga kua e mahoto matoto na mak kua a Vuvu e makia, kilaka kua ia e kohanimiu miu kata mai vona. ² Miu vazihonimiu matoto, miu ka vavalugilugimiu, taua ni huhurihurimiu. Tabarae magalimiu ni varitihi tapu kara kaka kua tani kati zahatia ni miu. Miu vatunga habuka e kukulimiu matoto kiridia, miu na luga za na bizea kena dia ta vala ni miu. ³ Na Vule Tumonga ia e vala na mogepa magali katiu. Na mogepa magali katiu kua ia e habuka mota kua e kutu lupunimiu, miu kene kara kabu katiu za. Miu bada na moge kua. ⁴ Na livuha, ia e katiu papa za, na Vule Tumonga ia e katiu papa ve, habuka kua na vaka maroroa ia e katiu papa za kua a Vuvu e kohanidolu kirina, ⁵ Na Paraha katiu za, bilip katiu za, baptais katiu za. ⁶ A Vuvu ia e katiu za, ki Tamadolu laveve, ia

e Paraha kara manumanu laveve, ki gagala na pidaka manumanu, ki mimia na polokodolu.

⁷ Palaka katiu, katiu ni dolu ia a Kristus e vala na presen kapopou matoto ni dolu, balika kana mahariharia. ⁸ Ia na vuvuna za kua, na buk ke Vuvu ki tani barae,

“Kilaka kua ia e zahe kara palaka kua e heta matoto, ia e vamuga na kabuna karabus kamahi, dia ka zahe kamana, ki vala ve presen na manumanu.”

⁹ Na polea kana Paraha e tani ziha vona kua, e tani barae kua, “Ia e zahe kara palaka kua e heta matoto.” Karae beta ia ni muga ziho kiri loloni habuna, kua e heva na taura garigari? ¹⁰ Kaka kua e ziho kiri loloni habuna, ia, ia za kua e zahe ve kara palaka kua e dopa ki heta matoto, livutia na lagato kamahi laveve. Ia e kati baraenia kete vavonuhia matoto na goloaloa laveve na lagato kamana vulovulo. ¹¹ Ia, ia za kua e vala presen na manumanu. Taza e makidia dia kata kara apostel, taza kara profet kamahi, taza dia kata vavala na Kalohua Kemi na manumanu, taza dia kata kara Pasta, taza dia kata kara tisa kamahi. ¹² Ia e kati baraenia, kete vaida na manumanu laveve ke Vuvu kara galanga ke Kristus, kete vabadangania na livuhani Kristus. ¹³ Pale, tolu laveve da tolu te lupu laveve kadolu bilip kini katiu papa za, kadolu hada lalanga kini habuka ke Tuni Vuvu, da tolu kene bada tolu keteni kakatia galanga ke Kristus. Kadolu moge kini balika ia matoto. ¹⁴ Pale, da ti beta tolu keteni ma baliki kapiru kotekote, kua na

vairukua kana nuhuta mata vairukurukua, kua dia ta lala dia kata rurukia manumanu, dia na mai vavano, habuka golea katiu kua na kavili e hahabi toringania ki mai vavano na huduna dazi. ¹⁵ Palaka, tolu kata vala matotoka polea na manumanu, na vuna kua e kukulidolu matoto kiridia. Tolu kata paparaha na lohoihoia ke Kristus kua ia na bakadolu. ¹⁶ Na matuhanga ke Kristus, na palaka laveve na livuha dia ta vaidodo lupu, na hura kapou kamahi dia ka paho tadoria na lohori toga kamahi laveve na livuha dia ka ngoro bada. Palaka laveve na livuha ia kana galanga vona, na dihudihura livuha kua, e vatuharia hatuhatua kua kete kukulidia kiridia mule, dia ka gala lupu na livuha kua kini paparaha.

4.17-32 Nuhu kua dia ta Kristen dia kata vavana na moge vahoru

¹⁷ Na hizana Paraha, hau ta hule vatuharimiu kubarae: tabarae miu na ma vavana habuka nuhu kua beta dia na lala a Vuvu, nuhu kua kadia lohoihoia e mara beta matoto ni kodonia na kaka katiu. ¹⁸ Bakadia e harodo. Ki mara beta ve dia na pelea ve na mahuria kua a Vuvu e vavala, na vuna beta bakadia, dia ka tabaria matoto kadia lohoihoia. ¹⁹ Ti beta matoto hatuhatua kara puaea na livuhadia. Dia te vala livuhadia laveve kara moge zahazaha, mara beta dia na paho tadoria polokodia kua ta kadia hatuhatua ni tutuha zahe kara moge mata hilehilea.

²⁰ Kilaka kua e sikuluanga miu na moge ke Kristus, beta ni sikul baraenga miu. ²¹ Ta lohoia

habuka, ti tanga ni miu kava na moge ke Kristus. Miu kene sikuluanga ve na matotoka polea kua e pe na poloki Iesus. ²² Miu varaga kakava kamiu mogemoge bukuni muga, kua miu ta lala miu kata kakatia muga. Na hatuhatua kara vairukua kamana magali tua zahezahe kara moge zahazaha, kua ti vavairohimiu; ²³ Magalimiu kamana kamiu lohoihoia kete katua ni vahoru, ²⁴ miu kata kara manumanu vahoruhoru, manumanu kua a Vuvu e katidia, dia kene baliki Vuvu mule. Kamiu mianga kete vatunga kavakava moge kua e mahoto ki tumonga.

²⁵ Ti pale mata vairukurukua. Miu laveve miu kata tani matotonia polea na nuhu kua miu ta bilip ni Kristus, na vuna tolu laveve tolu ta kabu katiu za na livuhani Kristus. ²⁶ Kua magalimiu kini varitihia kara kaka katiu, tabarae kamiu magali varitihia ni katimiu, miu na katia moge zaha katiu. Tabarae magalimiu ni varitihia kara kaka kena ia, ia ni marigo. ²⁷ Tabarae matoto miu na vala zeleka pitu ni Satan. ²⁸ Kua kunu lala koto vavanaho, ia koto pale vanahoa, palaka koto gala, koto katia goloa ni bele na lima mule, kete ka goloa vona kua koto vala na nuhu kua e beta kadia goloaloa vona. ²⁹ Tabarae nu varaga polea kua e dangea kete vairohia kaka motu, palaka vala polea kua e dangea kete kodonia kaka, polea kua e dangea kete vabadangania kaka ni vahotovia hatuhatua kana kaka. Polea laveve tu tania ia kete kati kemihia na kaka kua e lolongoriho. ³⁰ Tabarae miu na

vairohia magalina Vule Tumonga; na vuna na Vule Tumonga ia na mak a Vuvu e makimiu vona miu kata kana za. Na Vule Tumonga ia na vaka maroroa kua e makia na Dama katiu kua e ba mamai, kua a Vuvu, da e pele gotalani mulehidolu na karabus. ³¹ Miu varaga kakava makina magali zahanga, kamana magali varitihitia. Miu pale goe kapopoua kamana varikoria. Miu zuka tapunia na hatuhatia kara moge zahazaha laveve. ³² Palaka, miu kati kemihia na nuhu kua miu ta lupu bilip ni Kristus, miu lohoi bala moge zaha kua kaka e katia ni miu, habuki Vuvu kua e lohoi bala kamiu manaunaua laveve na vuna ni Kristus.

5

5.1-20 Tolu kata vavana na laet

¹ Na vuvuna kua miu na habu tutuni Vuvu kua ia e lala kete kukulina matoto kirimiu, ia miu kata parakilania miu na balika ia. ² Miu maharia ni kukulimiu kara kaka na dama laveve. Habuka kua a Kristus e kulina matoto kiridolu ki vala mulehia livuhana ki mate kiridolu habuka opa kua e hubi papa matoto kua a Vuvu e kulina kirina. ³ Palaka na pidaka miu, tabarae matoto ni parua makina magali buhua ni miu, o moge mata hilehilea, o makina biheia kamana ranganga, na vuna maki kamahi kua e beta ni hada papa habuka manumanu tumonga kua ke Vuvu, dia kata kakatia o dia kata popole ve vona. ⁴ Beta ve ni kemi, habuka, miu kata popole zahazaha, o pole longolonga, o makina bozubozua kua e

mata hilehilea. Palaka miu kata hahate motunia a Vuvu. ⁵ Na vuna ia da miu ta lala matotonia kubarae: Mara beta matoto nuhu kua dia ta lala dia kata mamagali buhu, dia ka lala dia kata kakatia moge mata hilehilea, o kaka kua e ranga ki mata kuku, na vuna makina mata kukua ia na mogepa lotua na vuvu vairukuruku ve katiu. Nuhu kua dia ta kakatia galangalanga kamahi kua ia mara beta matoto dia na hoho na kingdom ke Kristus ia mai ve na kingdom ke Vuvu.

⁶ Tabarae miu na vatia kaka katiu ni rukimiu miu na mumuri na polea kua beta mining vona. Na vuna ia na goloaloa mata barae kena kua e lala kete katia a Vuvu magalina ni varitihi kara nuhu kua beta dia na lala dia kata lolongoria kana polea. ⁷ Tabarae matoto miu na kilipia nuhu mata barae kena. ⁸ Na vuna miu muga miu ta lala miu kata mimia na poloka rodo, palaka kua, miu ia na poloka laet kua na poloka Paraha. Miu vavana habuka habu tutuna laet. ⁹ Na vuna ia na laet ia e lala kete vabelenia na moge kemikemi, kamana moge kua e mahoto ki matoto. ¹⁰ Miu parakilania miu kata lala nazia kua na Paraha e lala kete kukulina kirina. ¹¹ Tabarae miu na kikilipia manumanu kua dia ta lala dia kata kakatia moge kamahi bukuna rodo. Moge kamahi kena beta palekana ni lala kete kekemi. Palaka miu vatunga kakava na manumanu habuka, moge mata barae kena, beta ni kemi. ¹² Na vuna e kaba livuha puaea kata kavakavania nazia kua, nuhu kua dia ta vavala lamadia kiri Vuvu, kua dia ta lala dia kata kakati paritiginia. ¹³ Palaka kua ta na goloa laveve ni peola ni gotala na laet, ia da ti bele kavakava

kini hada kavakavanga kadia lohoihoia mata hilehilea. ¹⁴ Na vuna ia na laet kua e lala kete balanga golea ki ngoro kavakava. Ia kua kubarae ki tani barae vonanga,

“Lama ho kakanaka ngoroa, lama na matea, a Kristus ni balangaho.”

¹⁵ Miu lohoia, miu hada poto papa na kamiu mianga. Tabarae miu na mimia habuka nuhu kua beta kadia lohoihoia, palaka miu mia habuka nuhu kua kadia lohoihoia vona. ¹⁶ Meni kua ia ti dama kua miu kata kakatia moge ke Vuvu, miu kakatia kua e ba taem vona miu kata kakatia, na vuna na dama kamahi kua tolu ta mimia vona, ia na taem zahazaha. ¹⁷ Tabarae miu na longolongo, palaka miu lohoi lala nazia kua na Paraha e kukulina miu kata kakatia. ¹⁸ Tabarae miu na sipak na vaen, tabarae ni vairohimi. Palaka miu kata vonu na Vule Tumonga. ¹⁹ Kua na pidaka miu, miu popole na polealea kua na poloka buk Sam, ia mai na linge kamahi na poloka polea kana Paraha, kamana linge kua na Vule Tumonga e taruhia na polokomi miu kata popole vona. Miu habia linge hana Paraha za, kamana Sam kamahi ki zahe na Paraha, miu ka vavazahenia Paraha na polokomi. ²⁰ Na hizana kadolu Paraha a Iesus Kristus, dama laveve miu hahate motunia a Vuvu Tamadolu na golea laveve.

5.21-33 A Pol e pole na nuhu kua dia ta lahilahi

²¹ Na pidaka miu, ia miu kata hada zahenia katiukatiu ni miu kua miu ta kristen lupu, na

vuna na moge kua ia miu ta vatunga habuka miu ta hahada zahenia a Kristus.

²² Tavivine, miu longoria polea ke habu gogomiu, habuka kua miu ta lala miu kata lolongoria polea kana Paraha. ²³ Na vuna tamohane ia na bakani gona tavine habuka kua a Kristus ia na bakana Sios, na Sios ia na livuhani Kristus, kua ia mule ti pele mulehia. ²⁴ Habuka za kua na Sios e lolongoria polea ke Kristus, ia tavivine ve dia kata lolongoria polea ke habu gogodia na golea laveve. ²⁵ Tamomohane, kete kukulimiu matoto kiri habu gogomiu habuka kua a Kristus e kulina matoto kara Sios ki vala mulehia livuhana ki mate kirina. ²⁶ A Kristus e vazuguvia na sios na naru kamana kana polea, kini katia kini klin. Ia e kubaraenia kini makia na sios kete tumonga ni kana za. ²⁷ Ia kati baraenia kete katia na Sios ni mata muli matoto, beta matoto molumolu vona, o tileu vona, o muku kamahi na livuhana, palaka e tumonga ki beta matoto golea zaha vona. ²⁸ Tamomohane kete kulidia matoto kiri habu gogodia tavivine, habuka kua e lala kete kukulidia matoto kara livuhadia mule. Kaka kua e kulina matoto kiri gona tavine, ia e vatunga habuka ia e kulina kirina mule. ²⁹ Na vuna beta kaka katiu ni lala kete zazaha kara livuhana mule, palaka e lala kete vavanga kemikemihia matoto ki lala kete hada poto papa matoto vona, habuka kua a Kristus e lala kete kakatia na Sios, ³⁰ na vuna tolu ia na dihudihuri livuhana. ³¹ Habuka kua na polea kana Paraha e tania, “Ia na vuvuna kua na tamohane da e vatia tamana kamani titinana ki vaidodo kamani gona tavine,

hiro kene kara kaka katiu za.” ³² Na barikikia kua e vatunga kavakava na lohoihoia kua e paritigi na polea kana Paraha, hau mule ta lohoia ia e popole ni Kristus kamana Sios. ³³ Palaka na lohoihoia kua ia kete vano ve kirimiu ve. Tamomohane laveve kete kulidia matoto kiri habu gogodia tavivine, habuka kua e lala kete kukulidia kiridia mule, tavivine laveve dia kata hada zahenia habu gogodia tamomohane.

6

6.1-4 A Pol e vala polea ni kapidupuru kamani habu tamadia kamani habu titinadia

¹ Kapidupuru, miu ta ke Kristus, kubarae, kamiu galanga ia miu kata longoria polea ke habu tamamiu kamani habu titinamiu miu na muri vona, na vuna ia e mahoto moge kua. ² Na lo e tani barae, “Miu hada zahenia habu tamamiu kamani habu titinamiu.” Ia na lo kua kena muga a Vuvu e vala kamana mapamapanga. ³ E mapamapa ki tani barae, “Kua miu na muri na lo kua, goloa laveve kena miu ta katia ia da e bele papa matoto, miu ka mia ki havarau ve na garigari.” ⁴ Habu tamani kapidupuru, miu kati kemihia ni habu tutumiu, tabarae miu na katidia magalidia ni varitihiki kirimiu. Palaka miu vala polea ni dia miu ka ratahi kemikemihidia na polea kana Paraha.

6.5-9 A Pol e vala polea ni voravora kamana kadia tubu kamahi

⁵ Miu voravora, miu longoria polea kana kamiu tubu kamahi bukuna vulovulo. Miu hada zahenidia matoto, miu ka kuahi matoto tabarae miu na vavairohia magalidia. Boto laveve miu lolohoa miu kata kakatia galanga kemi za. Balika kua miu ta lala miu kata lolongoria polea ke Kristus. ⁶ Miu longoria kadia polea, tabarae miu na hadavidia dia ta hahadavimiu, miu na katia moge kamahi kua, habuka dia kata hadavimiu, dia na hilohilo ni miu. Palaka miu katia moge kamahi kua, habuka miu na voravora ke Kristus, miu ka lala miu kata mumuri na lohoihoia ke Vuvu na polokomiu laveve. ⁷ Miu katia kamiu galanga kamana hilohiloa, miu lohoia habuka miu ta kakatia kamiu galanga kena, ia miu ta vovora na Paraha, beta ni na kaka bukuna vulovulo. ⁸ Na vuna miu ta lala habuka na Paraha ia da e kadea manumanu laveve na galanga kemikemi laveve kena dia ta kakatia, ia vata kua ta kaka ni vora vetanga katiu o kua beta ni vovora na kaka katiu. ⁹ Tubu kamahi, miu gala papa ve na kamiu voravora kamahi. Tabarae miu na vavakuahinidia, na vuna miu ta lala habuka, kaka kua ia e kadia Tubu ki kamiu Tubu ve kua e heta na lagato, ia e lala kete sisikelnia manumanu laveve na sikel katiu papa za.

6.10-20 Kristen kamahi dia kata balika soldia kamahi

¹⁰ Kata vahozovi baraenia kagu polea, dama laveve ia miu vatia na matuhanga kana Paraha kua e matuha matoto, ni vabadanganimiu miu

na matuha. ¹¹ Miu zohoria kamiu zohozohoa kara varihubia kena a Vuvu e vala ni miu, kete dangea miu kata madi ni bada na vairukua kamahi ke Satan. ¹² Na vuna beta tolu na vavarithubi kamana manumanu bukuna vulovulo, palaka tolu ta vavarithubi kamana vuvu zahazaha kamahi, kamana gavman kamahi kara rodo kua heta na mariaba, kamana vuvu laveve bukuna vulovulo kua kadia matuhanga e kapou matoto. Tolu ka vavarithubi ve kamana vuvu laveve kua dia ta matuha matoto na palakalaka kua e heta na mariaba. ¹³ Kubarae, miu zohoria na zohozohoa kua a Vuvu e vala ni miu, kua ta na tau zaha ni lohu, da miu te dangea miu keteni madi miu na varihubi. Pale, kua ta varihubia ni hozo, da miu te ma madi bada. ¹⁴ Kubarae, miu madi bada, miu ta zohoria na polea matoto habuka lete na votakamiu, kamana moge kua e mahoto habuka na kapa kua e taruha na korena kaka kete karia korena, ¹⁵ miu tare miu kata vala na Kalohua Kemi kua kete katia manumanu magalidia ni malugunia, dia na mia papa kamana manumanu laveve, miu zohoria moge kua balika su na kabemiu. ¹⁶ Kamana golea laveve kara varihubia kua, ia miu pelea ve na makina bilip habuka bate, na bate kua ia miu kata tizia na haroho kua e dudulu na diaro kamahi hana Kaka zaha. ¹⁷ Miu lohoia habuka a Vuvu ti pele mulehimiu kava. Na lohoihoia kua, ia miu kata zohoria na bakamiu habuka hate kua kete karia bakamiu. Miu ta pelea na bainat kana Vule Tumonga. Na bainat kua ia na polea ke Vuvu. ¹⁸ Miu lotu na dama laveve

6:14 Ais 11.5; Ais 59.17.

6:15 Ais 52.7.

6:17 Ais 59.17.

na matuhanga kana Vule Tumonga. Miu bada lotu, miu na hulenía a Vuvu na golea kakei, kakei miu ta lohoia miu kata hulenía a Vuvu kirina. Ki kubarae, miu tatare, tabarae miu na hivu. Dama laveve miu lotu kara manumanu laveve ke Vuvu. ¹⁹ Miu lotu ve kirigu, habuka a Vuvu kete vala polea ni niau kata tania, kua ta na vukazia havagu kata pole, kete beta kata kuahi kata pole na vatunga kavakava na golea kua e paritigi na poloka Kalohua Kemi. ²⁰ A Vuvu mule ia e geriau kata tani kakava na manumanu na Kalohua Kemi kua, ia na vuvuna kua hau te kakarabus. Miu lotu kirigu a Vuvu kete kodoniau kete beta kata kuahi na tani kakava na Kalohua Kemi na manumanu.

6:21-24 A Pol e hulenía a Vuvu kete kati kemihia ni dia

²¹ A Tikikus, da e kalohu kamiu ki tani hoto ni miu na galanga laveve ta kakatia, miu kata lala ve habuka kagu mianga e kemi o betaka. A Tikikus ia na tazidolu kemi ki lala kete muri papa na galanga kana Paraha. ²² Ia kuza barae hau ka geria kete vano ni miu, ia kete kalohu hoto kamiu habuka hita te kuziha matoto, kete vatuharimiu ve.

²³ Paleka a Vuvu, na Tamadolu kamana Paraha a Iesus Kristus, ni vala magali kemia na Kristen laveve ki vala ve maki kua kete kukulidolu kara kaka kamana bilip. ²⁴ Paleka na mahariharia ke Vuvu ni vano ni miu laveve, nuhu kua e lala kete kukulimiu matoto kara kadolu Paraha a Iesus Kristus.

Kalohua Kemi ke Iesus na Polea Vitu
The New Testament in the Vitu language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Vitu long Niugini

copyright © 2019 Wyclif e Bijbelvertalers Nederland

Language: Pole Vitu (Vitu)

Dialect: Vitu

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 20 Aug 2022

5a86e94f-d1d1-5388-8981-4bc1ed55d7ae